

РЕГУЛЮВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ ЛІКВІДНОСТІ ТА НАДЛИШКОВОЇ ГРОШОВОЇ МАСИ НАЦІОНАЛЬНИМ БАНКОМ УКРАЇНИ

В умовах нестабільності економічної системи країни, довіра до банківських установ в населення різко падає: вкладники шукають шляхи зняття своїх вкладів, боржники навпаки – часто затягують процес повернення кредитів, списуючи все на проблеми економічного і суспільного характеру. Нещодавно голова Національного банку України Валерія Гонтарева під час свого виступу у Верховній раді України повідомила, що існує також і дефіцит довіри між банками, що у свою чергу перешкоджає перерозподілу ліквідності. Банки зупиняють процеси кредитування або заморожують їх на невизначений термін, надлишкова ліквідність банківського сектора на сьогодні складає близько 30 млрд грн. В депозитні сертифікати НБУ банки вклали 25 млрд грн.

Падіння курсу гривні минулого тижня застало НБУ та економістів Кабінету міністрів попрацювати над його зміцненням. Щоправда спочатку нацбанк обмежив доступ покупців на міжбанк, проте такий метод дієвим не може бути довго і тоді було вирішено обмежити банківську ліквідність і змінити нормативи резервування банків. В підсумку облікова ставка НБУ була підвищена з 19,5% до 30% (попереднє підняття було відносно недавно, 6-го лютого), а нормативи резервування збільшені на 12 мільярдів гривень (у період резервування з 11 березня до 10 квітня), як зазначалось, це зменшить обсяги вільної банківської ліквідності та сприятиме зниженню девальваційного тиску на обмінний курс. Відповідно, обсяг обов'язкових резервів, який банкам необхідно буде сформувати додатково, орієнтовно збільшиться на 3 мільярди гривень. Для банків пропонують і «полегшення» - у зв'язку з підвищенням облікової ставки, для підтримки стабільності фінансових установ, банкам, котрі вже отримали стабілізаційні кредити, підвищення облікової ставки не відбуватиметься, їх вартість буде незмінна до 1-го червня. Правда за високі ставки рефінансування прийдеться платити бізнесу: кредити для бізнесу стануть ще дорожчими. Все це може закінчитись падінням виробництва, переводом працівників на нові виробничі графіки, а то й взагалі скорочення.

Для багатьох фінансових установ гривня стала дуже дорогою. За декілька днів курс почав падати з порівняно швидким темпом. Таке зростання обов'язкових резервів є надто жорстким навіть для такої ситуації, що склалась зараз на грошово-кредитному ринку та може призвести до ускладнення банками платіжного обороту їх клієнтів. Банкам дозволили зараховувати в покриття обов'язкових резервів 100% обсягу залишків готівки у касах в національній валюті. До цього це показник становив 50%.

У березні НБУ ухвалив дві нові постанови, якими продовжив вводити певні обмеження на здійснення валютних операцій, зокрема до 3-го червня обмежуються:

- обов'язковий продаж 75% валютної виручки експортерам;
- розрахунки за експортно-імпортними контрактами впродовж 90 днів;
- обмеження валютних переказів за кордон сумою, еквівалентною 15 тис. грн. на добу та 150 тис. грн. на місяць;
- обмеження продажу готівкової валюти населенню сумою, еквівалентною 3 тис. грн. на добу;
- обмеження видачі готівки у банкоматах та касах банків сумою у 150 тис. гривень на добу;
- обмеження з видачі готівкової валюти або банківських металів з поточних і депозитних рахунків клієнтів через каси та банкомати в межах еквівалента 15 тисяч гривень на добу.

Підсумовуючи можна сказати, що дії НБУ є очевидними: нацбанк намагається скоротити кількість гривневої маси в обігу, щоправда у довгостроковій перспективі такі

кроки можуть мати негативний вплив на реальний сектор економіки та на темпи її зростання. Надіємось, що Національний банк при стабілізації ситуації на валютному ринку, відмінить ці кроки та покращить роботу банківської системи.

Катерина БАБІЙ

Тернопільський національний економічний університет

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ СПРАВЛЯННЯ ЗЕМЕЛЬНОГО ПОДАТКУ

Питання ефективного земельного оподаткування в Україні у процесі нестабільного економічного та фінансового середовища стає все більш актуальним. Удосконалення механізму справляння податку на землю потребує змін, оскільки за допомогою даного податку можна акумулювати до бюджетів різних рівнів значні фінансові ресурси та стимулювати до ефективного використання землі.

Земельний податок – це обов’язковий платіж, що стягується з власників земельних ділянок та земельних часток (паїв), а також постійних землекористувачів [1].

На сьогоднішній день для адміністрування земельного податку було створене нормативно-правове підґрунтя, а саме: Податковий кодекс України [2], положення якого відкривають нові можливості як для платників податку, так і для контролюючих органів; Земельний кодекс України [3], Цивільний кодекс України [4], Закон України “Про плату за землю” [5] (котрий втратив чинність коли вступив у дію Податковий кодекс 01.01.2011 р.).

Проте окремі питання, які виникають в процесі адміністрування податку на землю все ж таки не вирішені і потребують подальшої розробки та удосконалення обґрунтованої податкової стратегії держави.

Аналізуючи нормативно-правову базу щодо даного податку, а також пільги та обсяги його надходжень до бюджету можна спостерігати ряд проблем, котрі потребують вирішення, а саме:

- незаконне використання земельних ділянок, а також не за цільовим призначенням
- (тіньові операції у даному секторі);
- відсутність достовірної інформації в існуючій базі даних щодо власників та землекористувачів;
- наявність земельних ділянок, котрі знаходяться у постійному користуванні та
- власності юридичних осіб, які у зв’язку із видом діяльності не є суб’єктом господарювання, проте використовують не за призначенням частину земельних ділянок, що в свою чергу не звільняє їх від сплати земельного податку;
- ділянки землі на яких розташовані багатоквартирні будинки практично не зареєстровані;
- великий масштаб надання пільг з цього податку;
- недоотримання надходжень від земельного податку через уникнення платником податку необхідної реєстрації та через вартість відповідної процедури (складання кадастрового плану земельної ділянки, кадастрової виписки про земельний ділянку, технічного проекту на виконання робіт з межування ділянки, топографічної зйомки та ін.);
- проблема грошової оцінки земельних ділянок та повільний процес інвентаризації;
- занижені ставки податку для окремих категорій платників та інші.
- Зазначені вище проблеми помітно відображаються на обсягах надходжень земельного податку до бюджету. Тому, для забезпечення ефективності земельних відносин необхідно вирішити наступні завдання:

1) здійснення оцінки земель на основі ринкової вартості ділянок землі;